

OSNOVNA ŠOLA VITANJE
Doliška cesta 1, 3205 Vitanje
telefon: 03 757 37 70 telefax: 03 757 37 75
E-pošta: osvitanje@guest.arnes.si splet: www.vitanje.org
TRR: 01337-6030686485

VZGOJNI NAČRT

OSNOVNE ŠOLE VITANJE

Vitanje, september 2024

1. NAMEN IN CILJI

Na podlagi 60.d člena **Zakona o osnovni šoli** je stopil v veljavo vzgojni načrt šole kot sestavni del letnega delovnega načrta. Opredeljuje ravnanja, ki imajo predvsem preventivno edukacijsko vlogo ter določa načine ravnanja in pravila, ki omogočajo optimalno dobro počutje vseh udeležencev vzgojno-izobraževalnega procesa. Delavci šole, učenci in starši razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Z vzgojnim načrtom so določeni načini doseganja in uresničevanja vrednot ter ciljev šole. V njem so zapisane vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši pri uresničevanju vzgojnega načrta.

Vzgojni načrt se smiselno dopolnjuje s Pravili šolskega reda.

Šola vzgaja za obče kulturne in civilizacijske vrednote, zato je pomembno vpeta v družbeno okolje in z njim aktivno sodeluje. Vzgoja in izobraževanje je zahtevno delo, zato učenci potrebujejo odgovorne odrasle, ki jih usmerjajo. Odrasli, tako starši kot učitelji, pripravljamo otroke na redno in sistematično delo v skladu z njihovimi sposobnostmi.

V šoli se učenci učijo, razvijajo svoje sposobnosti in ob vodenju razvijajo zaupanje v svoje zmožnosti. Pomembno je dobro sodelovanje staršev s šolo. Izkušnje kažejo, da to lahko pomembno prispeva k boljšemu počutju in uspehu otrok. Dobro sodelovanje tudi zagotavlja kvalitetnejše reševanje problemov, na katere naletijo učenci.

Dobri medsebojni odnosi ustvarjajo pozitivne in dobre delovne pogoje na šoli. V šoli preživimo učenci in zaposleni skupaj kar velik del dneva, zato je zelo pomembno, da se dobro počutimo. Pri tem lahko veliko stori vsak sam, in sicer tako, da se strpno in spoštljivo vede.

Vsi zaposleni vlagamo veliko truda, vztrajnosti, doslednosti in znanja v razreševanje konfliktnih situacij in gojimo nično toleranco do nasilja. Na učence vplivamo s svojo osebnostjo in s svojimi dejanji. Vzpodbujamo in podpiramo aktivnosti, ki na šoli ustvarjajo pozitivno klimo. S korektnim in profesionalnim odnosom omogočamo varno in vzpodbudno delovno okolje.

Z vzgojnim načrtom šola na osnovi zakonsko določenih ciljev v sodelovanju s starši in učenci določi način uresničevanja vrednot, pohval, priznanj, nagrad, vrste vzgojnih ukrepov ter sprejme pravila šolskega reda, v katerih opredeli pravila obnašanja in ravnanja ter kršitve pravil, odgovornosti in dolžnosti učencev, vzgojne ukrepe, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti, načine zagotavljanja varnosti, sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva učencev in druga področja.

Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje in usmerjanje in druge dejavnosti, s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena Zakona o osnovni šoli:

2. člen

Cilji osnovnošolskega izobraževanja so:

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu;
- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- omogočanje osebne razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, do drugih ljudi, do svoje in drugih kultur, do naravnega in družbenega okolja, do prihodnjih generacij;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturi in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje in sporočanje v slovenskem jeziku, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi v italijanskem in madžarskem jeziku;
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih;
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti pojavov ter kritične moči presojanja;
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja;
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter za izražanje na različnih umetniških področjih;
- razvijanje podjetnosti kot osebne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

Temeljni cilji vzgojnega načrta naše šole so oblikovani na osnovi temeljnih človeških vrednot, spoštovanju moralnih norm in upoštevanju splošnega bontona. Uresničujemo jih v okviru rednega pouka, ostalih dejavnosti šole in projektov, ki jih na šoli izvajamo. Prav pri teh dejavnostih dobijo tudi učenci več možnosti, da v sproščeni in manj formalnih oblikah pokažejo, v kolikšni meri se vzgojna prizadevanja strokovnih delavcev odražajo v vedenju in dejavnosti učencev.

Glede na opažanja strokovnih delavcev šole, pripomb učencev in mnenja staršev, ki so bila izražena na roditeljskih sestankih, se opredeljujemo, da večjo pozornost namenjamo zlasti:

- razvijanju dobrih medsebojnih odnosov,
- preprečevanju in zmanjševanju nasilja med učenci,
- upoštevanju pravice vseh učencev, da se izobražujejo in osebno razvijajo skladno s svojimi danostmi,
- da učenci uresničujejo svoje pravice, a ne kratijo pravic drugim,
- razvijanju odgovornosti na področju učenja, odločitev in ravnanj.

2. TEMELJNE VREDNOTE

Vrednote so življenjski cilji, smernice, ideje in etična vodila, s pomočjo katerih posamezniki ali družbene skupine ocenjujejo sebe in okolje, v katerem živijo. Posamezniku nudijo oporo pri njegovem življenjskem slogu, opredeljujejo, kaj je pomembno in vredno truda. So vitalnega pomena za družbo, saj usmerjajo ravnanja ljudi.

Družbeno sprejete vrednote so zapisane v Ustavi RS, Zakonu o osnovni šoli, Beli knjigi o izobraževanju, Smernicah kurikularne preнове, konvencijah o človekovih in otrokovih pravicah, evropskih resolucijah o vzgoji in izobraževanju, poročilu Delorsove komisije in drugih dokumentih.

Na OŠ Vitanje si prizadevamo za razvijanje vrednot, ki izhajajo iz **vizije šole** in so sledeče:

- znanje
- samospoštovanje, strpnost in medsebojno spoštovanje,
- poznavanje sebe in širjenje svojih zmožnosti,
- odgovornost za svoje delo in dejanja,
- skrb za odgovoren odnos do tuje in skupne lastnine,
- doslednost in vztrajnost pri uresničevanju dogovorjenega,
- znanje, kritično in samostojno razmišljanje, ustvarjalnost,
- upoštevanje različnosti, strpnost, prijateljstvo, sodelovanje,
- dobrodelnost in solidarnost,
- domoljubje,
- varnost in razvijanje občutka pripadnosti razredu/šoli,
- skrb za zdravo in čisto okolje,
- skrb za zdravje.

Za uresničevanje vrednot v šoli in kasneje v življenju učencem z različnimi aktivnostmi predstavimo, kako upoštevanje vrednot vpliva na kakovost življenja posameznika in družbe.

Vrednote je potrebno doživljati v konkretnih situacijah vsakdanjega življenja in jih vedno znova aktualizirati. Mladi svoj vrednostni sistem vzpostavljajo v interakcijskih procesih. Pri tem sta pozitivna socialna klima in zaupanje med učenci in učitelji izjemno pomembni.

Šola vzgaja za vrednote z vsakodnevnimi praksami, z različnimi proaktivnimi dejavnostmi, v okviru projektov, ur oddelčnih skupnosti, dnevov dejavnosti in ob drugih priložnostih in pri tem vzgaja na vseh treh ravneh moralnega razvoja:

- za ravnanje v skladu s pravili, kar terja razvijanje sposobnosti doslednega spoštovanja pravil in dogovorov skupnosti,
- za poistovetenje, identifikacijo (čustvena motivacija),
- za ponotranjenje, internalizacijo (notranja motivacija).

3. VZGOJNA NAČELA

Vzgojne dejavnosti se nanašajo na vzpostavljanje prijetne, sproščene, spodbudne in ustvarjalne šolske in razredne klime ter na organizacijo in vodenje razreda.

Osnovni cilj je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne potrebe. Pomembno je, da se naučijo ustvarjanja tvornih socialnih interakcij in spoznajo, da ni vse odvisno od drugih in imajo tudi sami pomembno vlogo pri oblikovanju socialnega prostora ter vpliv na kvaliteto življenja.

Vzgoja na OŠ Vitanje temelji na naslednjih načelih:

- oblikovanje varnega in spodbudnega okolja za razvoj in učenje,
- organiziranje in oblikovanje učnega dela na način, ki bo upošteval otrokovo enkratnost, neponovljivost in individualnost,
- razvijanje strpnosti, sprejemanja drugačnosti in sodelovanja,
- skupno reševanje težav in dogovarjanje,
- zavzetost za vsakega posameznika, iskanje odličnosti posameznika in odnosov,
- razvijanje odgovornosti učencev za svoje vedenje,
- skrb za učence, ki zaradi različnih osebnih okoliščin težje dosegajo pozitivne učne rezultate (pomoč manj uspešnim učencem, učencem s posebnimi potrebami),
- omogočiti učencem, ki so sposobni dosegati najvišje dosežke, dodatno poglobljanje, raziskovanje in sodelovanje na tekmovanjih.
- zaupanje in zagotavljanje varnosti,
- zaupanje in vzajemno spoštovanje vseh udeleženi.

Čeprav je tekmovalnost eno od gibal sodobne civilizacije, bomo v šoli tekmovalnost razvijali predvsem kot izziv posamezniku, da se angažira najbolje, kot se zmore. Posebej bomo vzpodbujali in tudi nagrajevali delavnost, prizadevnost in medsebojno pomoč pri delu.

4. SODELOVANJE ŠOLE IN STARŠEV

Starši in šola vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole. Za kvalitetno sodelovanje staršev s šolo smo jim na voljo vsi pedagoški delavci: razredniki, učitelji posameznih predmetov, učitelji podaljšanega bivanja, šolska svetovalna služba in vodstvo šole.

Na prvem roditeljskem sestanku v začetku šolskega leta bodo razredniki staršem predstavili vzgojni načrt šole.

Starši sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju:

- vzgojno-izobraževalnih dejavnosti šole,

Na govorilnih urah, roditeljskih sestankih ali preko e-redovalnice starši spremljajo napredek svojega otroka na učnem področju. Starši lahko sodelujejo pri dogovorih o načinih učne pomoči in/ali dodatnih dejavnostih. Na povabilo strokovnega delavca se lahko starši, glede na svojo strokovno usposobljenost, vključijo v izvajanje pouka, predstavitev dejavnosti ali pomagajo pri organizaciji pouka ali drugih dejavnosti izven šole (dnevi dejavnosti, šola v naravi, izbirni predmeti, kroški, ekskurzije, predavanja, odprti dnevi šole, kulturne in druge prireditve). Za otrokov razvoj in učno delo je potrebno, da se starši redno udeležujejo vseh organiziranih oblik sodelovanja šole s starši. Zaželeno je, da se starši udeležujejo tudi neobveznih oblik sodelovanja, kot so npr. predavanja, šola za starše, dnevi odprtih vrat, prireditve, proslave.

- vzgojnih dejavnostih,

Na roditeljskih sestankih starši spremljajo vzgojne dejavnosti oddelka, po potrebi predlagajo spremembe in ravnajo v skladu z dogovori, ki so jih soglasno sprejeli. Starši imajo možnost, da preko svojega predstavnika v svetu staršev posredujejo pobude, pohvale in predloge svetu staršev in svetu zavoda in tako pripomorejo pri oblikovanju skupnih dogovorov in rešitev.

- svetovanju in usmerjanju,

Vzgoja učencev je učinkovitejša, če je vzgojno delovanje staršev in šole uglaseno, še zlasti takrat, ko želimo spremeniti neželene ali celo škodljive oblike vedenja otrok. V takih primerih je potrebno medsebojno dogovarjanje za usklajeno delovanje, tako staršev kot strokovnih delavcev šole. Staršem sproti posredujemo zanje pomembne informacije, od njih pa pričakujemo aktivno sodelovanje pri razreševanju otrokove problematike.

Svetovanje in usmerjanje je namenjeno učencem, posebno pa tudi njihovim staršem pri reševanju njihovih lastnih problemov, ki so povezani z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosi z vrstniki in odraslimi, razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Lahko poteka v času šolskih obveznosti (ure oddelčne skupnosti) ali pa v času izven urnika (govorilne ure), za kar se dogovorimo s starši, sprotno, za vsak primer posebej. Starše bomo sproti obveščali o osebnostnem razvoju, pa tudi o kritičnih stvareh, ki zadevajo njihovega otroka, in v primerih, da otrok zaradi manj primernih vedenjskih vzorcev potrebuje posebno socialno psihološko pomoč, bomo skušali v dogovoru z njimi, to pomoč tudi poiskati.

- restituciji, povrnitvi škode,

Učenci potrebujejo pomoč odraslih, da lahko uvidijo in razumejo svoje neprimerno vedenje ali škodo, ki so jo z njim povzročili. Če dobijo možnost, da lahko popravijo svojo napako oziroma povzročeno škodo, spoznajo, da se lahko s svojim vedenjem izkažejo tudi v pozitivnem smislu.

Starše bomo obvestili o dogodkih, pri katerih je nastala večja materialna škoda, poškodbe ali resne kršitve šolskega reda.

- izvajanju vzgojnih ukrepov in izrekanju vzgojnih opominov.

Da je vzgojni ukrep ali vzgojni opomin učinkovit, mora biti premišljen in sprejet tudi s strani staršev. Strokovni delavci šole skupaj s starši pripravijo individualizirani vzgojni program za učenca, ki potrebuje posebne vzgojne prijeme, da spremeni svoje vedenje.

Starše bomo obveščali o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka: ustno, po telefonu ali pisno. O oblikah obveščanja se bomo dogovorili na roditeljskih sestankih posameznih oddelčnih skupnosti. Če bo obvestilo nujno bomo starše vedno obvestili po telefonu. Če bo strokovni delavec presodil, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, bomo starše povabili na razgovor v šolo; na razgovor lahko povabimo tudi učenca in še druge strokovne delavce šole.

Če šola ne bo mogla zagotoviti sodelovanja staršev ali bo ocenila, da gre pri posameznih otrocih za zanemarjanje, bomo poiskali pomoč in sodelovali z drugimi institucijami psihosocialne pomoči.

5. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

5.1. PROAKTIVNE, PREVENTIVNE DEJAVNOSTI ŠOLE

Proaktivne dejavnosti so tiste dejavnosti, s katerimi je izkazana dolgoročna angažiranost za doseganje lastnih, avtonomnih načinov za doseganje ciljev iz 2. člena ZOŠ. Potekajo na več ravneh: na ravni šole, na ravni oddelkov in na ravni posameznika.

5.1.1. NA RAVNI ŠOLE

Šola bo šolsko delo in življenje v šoli organizirala tako, da se bodo učenci v šoli počutili varno, da bodo pri šolskem delu zavzeti in ustvarjalni in da bodo prevzemali odgovornost za svoje vedenje in sprejemali omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.

a) Dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše, lokalno in širšo skupnost:

- Izvajanje razvojnih in drugih projektov šole in nastopi šolskih pevskih zborov.
- Humanitarne akcije so priložnost za učenje solidarnosti in sočustvovanja z drugimi. V ta namen na šoli sodelujemo v humanitarnih zbiralnih akcijah, katerih namen je pomoč vrstnikom po svetu in v domovini.
- Medgeneracijsko sodelovanje. Na šoli je 9 starostnih skupin učencev, ki se vsakodnevno srečujejo. Starejši učenci se učijo strpnosti do mlajših, sodelujejo v medrazrednih skupnih projektih. Učenci višjih razredov nosijo malico učencem 1. in 2. razreda.
- Dan odprtih vrat šole. Je priložnost za popestritev šolskega utripa, za razvijanje kreativnosti in sodelovanja učencev na mnogih področjih, ravno tako pa za vključevanje staršev in drugih obiskovalcev v vzgojne dejavnosti šole. Šola bo vsako leto organizirala prireditve in oblike dela (dnevi odprtih vrat), na katerih bodo lahko starši in krajani spoznavali delo in dosežke šole in njenih učencev in se posredno vključevali v nekatere skupnostne dejavnosti šole (razstave, dnevi dejavnosti, izleti, tekmovanja, šole v naravi ipd.).
- Šolski parlament. Predstavniki oddelčnih skupnosti vsako leto razpravljajo na šolskem parlamentu o temi, ki je bila izbrana za letno temo državnega otroškega parlamenta. Izbrani učenci svoja mnenja in mnenja ostalih osnovnošolcev predstavijo na medobčinskem, regijskem in državnem otroškem parlamentu.

b) Timsko obravnavanje in reševanje problemov na šoli.

K obravnavi in reševanju problema vedno pritegnemo vse posameznike ali skupine, ki so odgovorni za nastalo situacijo ali pa za njeno reševanje – razrednik, posamezni učitelji, učenec, učenci, starši, šolska svetovalna služba, vodstvo šole, zunanje institucije. Vsaj enkrat na leto bo šola na svetu staršev obravnavala tipične vzgojne probleme na

posameznih razvojnih nivojih/razredih in se skupaj s starši odločala za najprimernejše oblike dela, ki bi učencem pomagala probleme preseči in rešiti.

Posebna in vsakodnevna usmeritev šole bo povečan osebni nadzor učiteljev na mestih, kjer je pojavnost nezaželenih oblik vedenja verjetnejša. Posebno skrb bomo namenili večji občutljivosti delavcev šole za prikrite oblike nezaželenega vedenja.

c) Šola je vzgojno-izobraževalna institucija.

Ob obsežnih učnih ciljih predmetov se ne sme zanemarjati vzgojne funkcije pouka pri vseh predmetih in v vseh razredih. Z ustreznim vedenjem pri pouku in z boljšo medsebojno komunikacijo med vsemi udeleženci je podajanje in sprejemanje učne snovi učinkovitejše.

d) Izobraževanje in ozaveščanje staršev.

Vsako leto starši dobijo priložnost, da na organiziranem predavanju z izbranimi strokovnjaki spregovore o vzgojnih izzivih sodobnega časa, izmenjajo mnenja z ostalimi starši ter oblikujejo stališča do pomembnih vzgojnih vprašanj in ravnanj.

5.1.2. NA RAVNI ODDELKOV

Ker je razred/oddelek primarna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili oblikovanju dobrih medosebnih odnosov, solidarnosti in skrbi za vrstnike, spoštovanju in upoštevanju različnosti in reševanju problemov, ki zadevajo razred na naslednje načine:

a) Tedensko izvajamo razredno uro, ki traja 45 minut.

Ta čas razredniki poleg administrativnih del izvajajo tudi za pogovore z oddelčno skupnostjo in učence učijo strategij razreševanja problemov. Vsaka oddelčna skupnost bo v prvih oddelčnih urah sprejela pravila šolskega reda oddelka. Razrednik bo skrbno spremljal razred in dogajanja med učenci in se učinkovito odzival na probleme razreda ali posameznikov v razredu. Pri tem bo upošteval razvojni nivo učencev, posebnosti posameznih učencev in kontekst dogajanja. Pri reševanju težjih problemov bo k sodelovanju povabil svetovalno službo.

b) Pogovorne ure za učence.

Vsak učitelj ima v svojem urniku eno uro namenjeno pogovoru z učenci, tako imenovano pogovorno uro. Tako imajo učenci možnost, da poiščejo odraslega sogovornika in sproti razrešijo težave.

c) Izvajamo sorazredništvo od 1. do 9. razreda.

S tem skušamo zagotoviti, da je učencem vedno na voljo oseba, ki je zanje še posebej zadolžena. Z dobro razdelitvijo nalog s področja razredništva pa še dodatno izboljšamo kvaliteto dela na vzgojnem področju.

d) Učna pomoč prostovoljcev, sošolcev ali vrstnikov.

Pridobivanje in usvajanje znanja ni enako zahtevno za vse učence. Ker se prav na tem področju učenci vsakodnevno potrjujejo, z učno pomočjo prostovoljcev omogočamo, da nekateri učenci premostijo učne težave pri enem ali več predmetih.

e) Krepitev pozitivne samopodobe.

Ob vsesplošni krizi družbenih vrednot in poudarjeno storilnostni naravnosti šolskega sistema, je še kako pomembno omogočiti učencem, da spoznajo svoje prednosti in sprejmejo pomanjkljivosti. Naučiti jih skušamo, da si glede na svoje zmožnosti postavljajo uresničljive cilje, katerih doseganje povečuje pozitivno motivacijo in boljše počutje.

f) Neformalno druženje učiteljev, učencev in staršev posameznih oddelkov.

Prispevajo k občutku povezanosti in pripadnosti oddelku (razredne prireditve, izleti, pikniki ob koncu šolskega leta...).

g) Šole v naravi, ekskurzije in dnevi dejavnosti.

So prav posebna priložnost za socialno učenje in medsebojno spoznavanje.

h) Razredni projekti.

Učenci v njih zavzeto sodelujejo, naučijo se veščin timskega dela, sodelovanja in dogovarjanja. Te spretnosti bodo v prihodnosti potrebovali v osebnem in poklicnem življenju.

5.1.3. NA RAVNI POSAMEZNIKA

a) Dosledno obravnavanje rizičnih oblik vedenja.

Pozorni smo tako na posameznike kot skupine z namenom uvida v nesprejemljive oblike vedenja in usmerjanje v iskanje sprejemljivih oblik v skladu z dogovorjenimi vrednotami.

b) Pomoč posameznim učencem z učnimi težavami – razrednik, svetovalna služba, učenci, starši, prostovoljci.

c) Skrb za učence s posebnimi potrebami.

Delo s temi učenci učitelje in strokovne delavce spodbuja k iskanju novih metod in oblik dela, da učenci lažje premagajo svoje težave. Posebna pozornost je namenjena krepitvi dobre samopodobe teh učencev in razvijanju njihovih močnih področij. Z ustreznim vključevanjem sošolcev se vsi učenci učijo sprejemati drugačnost in jo spoštovati.

d) Skrb za nadarjene učence.

Prizadevamo si za iskanje možnosti, da bi nadarjeni učenci dobili v okviru pouka, šolskih in obšolskih dejavnosti možnosti za razvoj svojih potencialov na intelektualnem, športnem, umetniškem in socialnem področju.

5.2. SVETOVANJE IN USMERJANJE

Je pomemben del vzgojnega delovanja in ima predvsem preventivno funkcijo.

a) Preventivne delavnice za učence vodijo učitelji, šolska svetovalna služba in zunanji sodelavci.

Preko njih se učenci učijo socialnega vedenja, v interakciji z drugimi spoznavajo svoje potrebe in potrebe drugih, svoja vedenja, čustvovanja in delovanja.

Svetovanje in usmerjanje učencem pomaga, da:

- o oblikujejo lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje;
- o organizirajo svoje delo (šolsko, prostčasno), da so učinkoviti in uspešni;
- o spremljajo in vrednotijo svoje delovanje in posledično svojo uspešnost;
- o razmišljajo in presojujejo o svojem vedenju in vedenju oziroma ravnanju drugih ljudi (otrok in odraslih);
- o prevzemajo odgovornost in sprejmejo posledice svojih dejanj;
- o se zmorejo vživeti v druge;
- o opazujejo svoja občutja, razmišljanja in vedenje;
- o razumejo vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih;
- o konstruktivno rešujejo probleme in konflikte;
- o ustrezno ravnaajo v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, zaskrbljenost, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, doživljanje neuspehov, depresija;
- o v stiski poiščejo pomoč;
- o razvijajo realno podobo o sebi in samospoštovanje;
- o dosegajo cilje, ki jih zastavi šola;
- o razvijajo ustrezen odnos do drugih živih bitij ter narave.

b) Svetovanje v težavah je namenjeno skupini učencev ali posameznikom, kadar leti potrebujejo večjo skrb in pozornost.

Izvajajo ga posamezni učitelji, zlasti razredniki, v večji meri pa se vključuje tudi svetovalna služba. Kadar je potrebno, k svetovanju povabimo še starše, v posameznih primerih pa tudi zunanje strokovnjake oz. institucije. Timsko delo je še zlasti pomembno, kadar je potrebno za posameznega učenca oblikovati individualizirani vzgojni program. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in nesprejemljive oblike vedenja, katerih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih strokovnih ustanovah (psihološka, psihiatrična, pedagoška, zdravniška, socialna pomoč). V kolikor se starši nočejo odzvati na predloge šole glede iskanja zunanje pomoči, je šola dolžna nesodelovanje oziroma problematiko posredovati za to pristojnim inštitucijam.

c) Profesionalno svetovanje in usmerjanje je namenjeno zlasti učencem, delno tudi staršem.

Učence navajamo na prevzemanje odgovornosti za svoje znanje in odločanje za nadaljevanje šolanja in izbiro poklica.

6. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

K uresničevanju vzgojnega delovanja šole in upoštevanju pravil šolskega reda pripomorejo strokovni delavci s svojim ravnanjem in osebnim zgledom, pri čemer k sodelovanju povabijo tudi starše.

6.1. VZGOJNI POSTOPEK oz. RAZGOVOR

Vzgojni postopek omogoča učencu soočenje z napako, pripomore k uvidu vzroka za lastno ravnanje in je priložnost za učenje, napredek in spremembo. Omogoča, da učenec napako popravi. Vodi ga učitelj, razrednik ali svetovalna delavka. Pogovori se zapišejo, realizacijo dogovorov spremlja oseba, ki je razgovor vodila ali razrednik.

Vzgojno delovanje učiteljev in ostalih strokovnih delavcev zajema:

- seznanjanje učencev s sprejetimi vrednotami in pravili,
- pogovor z učenci z namenom svetovanja in uvida,
- mediacija z učenci z namenom boljšega razumevanja odgovornosti za ravnanje,
- mentorstvo pri medvrstniški mediaciji,
- uvajanje načel restitucije v primerih kršenja pravil in povzročitve škode.

Načela restitucije so:

- Ni kaznovalca, učenec ustvarjalno rešuje problem.
- Zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil.
- Poravnava je smiselno povezana s povzročeno škodo (bolečino...).
- Oškodovanec jo sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.
- Omogoča (promovira) pozitivno vedenje, poudarja vrednote ter ne vzpodbuja obrambnih vedenj kot je kritika in kazen.

6.2. VZGOJNI UKREP

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano s priložnostmi za učenje in spreminjanje vedenja.

Uporabljajo se:

- ko učenci zavračajo samopresojo, svetovanje in usmerjanje,
- niso pripravljeni upoštevati potreb in pravic drugih,
- ponavljajo kršitve šolskih pravil in dogovorov,
- ko so bili predhodno izvedeni vzgojni postopki.

Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- Sprememba sedežnega reda.
- Pisno obvestilo (podpis) staršem v beležko ali ustno obvestilo staršem po telefonu; oboje z namenom, da se starši z otrokom doma pogovorijo in sklenejo dogovor glede otrokovega ravnanja v prihodnje.

- Opravljanje javnih del (pospravljanje jedilnice, čiščenje in pospravljanje okolice šole, delo v šolski knjižnici, pomoč hišniku, pospravljanje učilnice po končanem pouku ...).
- Plačilo škode.
- Delo po pouku.
- Izdelava plakata, referata.
- Pomoč učencem (sošolcu) pri šolskem delu (učenju).
- Opravičilo sošolcu, učitelju, delavcu šole ...
- Redni razgovori (učencev in staršev) v svetovalni službi.
- Pogovor učencev (in staršev) z ravnateljem.
- Ukinitve nekaterih pravic, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, nadstandardnim programom ...
- Povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ni pri pouku.
- Zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov po pouku v soglasju s starši.
- Dodatno spremstvo strokovnega delavca na dnevih dejavnosti, taborih ... ali nadomestni vzgojno-izobraževalni proces za učenca, ki pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil.

6.3. ADMINISTRATIVNI VZGOJNI UKREP / VZGOJNI OPOMIN

Vzgojne opomine, način njihovega izvajanja in varstvo pravic učencev določa Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli.

Vsebina pravilnika:

Na podlagi 60.f člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07) minister za šolstvo in šport izdaja

P R A V I L N I K
o vzgojnih opominih v osnovni šoli

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik ureja izrekanje vzgojnih opominov v osnovni šoli.

2. člen

(izrekanje vzgojnih opominov)

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole, in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena. Šola pred izrekom vzgojnega opomina uporabi ukrepe, določene z vzgojnim načrtom in pravili šolskega reda. Vzgojni opomin šola lahko izreče za kršitve, ki so storjene v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu, hišnem redu, pravilih šolskega reda in drugih aktih šole.

II. POSTOPEK IZREKANJA VZGOJNIH OPOMINOV

3. člen

(postopek izrekanja vzgojnih opominov)

Obrazložen pisni predlog za izrek vzgojnega opomina poda strokovni delavec šole razredniku. Razrednik preveri, ali je učenec kršil dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi in akti šole, ter katere vzgojne dejavnosti in vzgojne ukrepe je za učenca šola predhodno že izvedla. Nato razrednik opravi razgovor z učencem in njegovimi starši oziroma strokovnim

delavcem šole, ki zastopa interese učenca, če se starši ne udeležijo pogovora. Po razgovoru razrednik pripravi pisni obrazložen predlog za izrek vzgojnega opomina in ga posreduje učiteljskemu zboru. Če razrednik oceni, da ni razlogov za izrek vzgojnega opomina, o tem seznani učiteljski zbor.

Z razrednikom sodeluje šolska svetovalna služba, po potrebi pa tudi drugi strokovni delavci šole.

4. člen

(način izrekanja vzgojnih opominov)

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor. Učencu se lahko izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat.

5. člen

(obvestilo o vzgojnem opominu)

Šola učencu izroči dva izvoda obvestila o vzgojnem opominu. Učenec en izvod s podpisom staršev vrne šoli. Če razrednik dvomi v verodostojnost podpisa staršev oziroma če učenec v petih delovnih dneh od prejema ne vrne podpisanega obvestila, obvesti o tem starše.

6. člen

(evidentiranje vzgojnih opominov)

O poteku postopka izrekanja vzgojnega opomina šola vodi zabeležke. Izrek opomina razrednik zabeleži v mapo vzgojnih opominov in v mapo vloži izvod vzgojnega opomina, ki so ga podpisali starši oziroma izvod obvestila iz drugega odstavka 5. člena tega pravilnika.

7. člen

(individualizirani vzgojni načrt)

Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, najkasneje v desetih delovnih dneh od izrečenega opomina pripravi individualizirani vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala. Za učenca, ki se prešola na drugo šolo, individualizirani vzgojni načrt pripravi ta šola. Pri pripravi individualiziranega vzgojnega načrta lahko sodelujejo tudi starši učenca. Šola spremlja izvajanje individualiziranega vzgojnega načrta.

8. člen

(prešolanje)

Šola starše učenca, ki mu je bil izrečen drugi vzgojni opomin v posameznem šolskem letu, obvesti o tem, da lahko učenca po izrečenem tretjem vzgojnem opominu prešola na drugo šolo brez soglasja staršev, v skladu s 54. členom Zakona o osnovni šoli.

III. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

(uporaba predpisa)

Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 75/04) se uporablja do 31. avgusta 2009. Vsi vzgojni ukrepi, izrečeni na podlagi Pravilnika o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli, se izbrišejo najkasneje do 1. septembra 2009.

10. člen

(veljavnost pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2009.

Št. 0070-67/2008

Ljubljana, dne 10. julija 2008

EVA 2008-3311-0030

dr. Milan Zver l.r.
Minister za šolstvo in šport

7. POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Učenci ali skupine učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejmejo pohvale, priznanja in nagrade. Učencem ali skupinam učencev jih lahko predlagajo: oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole, razrednik, drugi strokovni delavci šole, mentorji dejavnosti, ravnatelj ali starši.

7.1. POHVALE

Pohvale so lahko ustne ali pisne. Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so ustno pohvaljeni. Pisne pohvale podeljujeta razrednik ali mentor dejavnosti za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole,
- bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom,
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja,
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti učencev ali skupnosti učencev šole,
- nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditev, pomembnih za delo šole.

Pisne pohvale se lahko podelijo tudi skupini učencev. Skupinske pisne pohvale podeljuje ravnatelj šole.

7.2. PRIZNANJA

Priznanja podeljuje učencem ravnatelj šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se izrekajo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem delu,
- doseganje vidnih rezultatov na tekmovanjih in srečanjih učencev, ki so organizirana za območje celotne države,
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri interesnih in drugih dejavnostih,
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, skupnosti učencev šole ali šolskem parlamentu.

7.3. NAGRADE

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade za posameznega učenca določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom oziroma mentorjem. Praviloma so nagrade knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih šole.

Priznanja in nagrade podeljuje ravnatelj ob zaključku šolskega leta na slavnosten način.

8. PRAVILA ŠOLE

Hišni red in Pravila šolskega reda sta samostojna dokumenta in sta prilogi vzgojnemu načrtu šole. Pripomoreta k organizaciji pouka in ostalih dejavnosti. Pri učencih povečata občutek varnosti, odrasle pa pravila zavezujejo k enotnemu in usklajenemu delovanju, kar je natančneje opredeljeno v Pravilih šolskega reda.

Hišni red OŠ Vitanje določa podrobnosti v zvezi s poslovanjem šole in sicer:

- območje šole in površine, ki sodijo v šolski prostor,
- poslovni čas in uradne ure
- uporabo šolskega prostora
- organizacijo nadzora
- ukrepe za zagotavljanje varnosti
- vzdrževanje reda in čistoče

Pravila šolskega reda temeljijo na vzgojnem načrtu šole in natančneje opredeljujejo:

- **prihode in odhode**
 - o prihajanje učencev v šolo
 - o hranjenje garderobe
 - o odpiranje učilnic in pričetek pouka
 - o odhajanje učencev iz šole
 - o predčasni odhodi učencev med poukom
 - o izjemni odhodi učencev med poukom
 - o opravičevanje odsotnosti
 - o gibanje staršev, obiskovalcev in najemnikov prostorov po šolski zgradbi - pravila v času vzgojno-izobraževalnega procesa
 - o pravila v času pouka
 - o na dnevih dejavnosti, ekskurzijah in šolah v naravi
 - o ukrepanja, ravnanja in obnašanja v šolskem prostoru
 - o skrb za šolski inventar in didaktično opremo šole
 - o prilagajanje šolskih obveznosti (status športnika in kulturnika)
- **zagotavljanje varnosti**
 - o ukrepi in prepovedi uporabe nedovoljenih naprav in pripomočkov
 - o ukrepi za varnost med odmori
 - o dežurstvo strokovnih delavcev
 - o dežurstvo učencev
 - o varnost učencev v prometu
- **zdravstveno varstvo učencev**
 - o zagotavljanje preventivne zdravstvene zaščite
 - o ukrepanje v primeru poškodb ali slabem počutju učenca
 - o vzdrževanje reda in čistoče pri šolski prehrani
 - o skrb za čisto in urejeno okolje
- **podrobnejša obravnava izrednih dogodkov in opredelitev odgovornosti pri reševanju (strategije ravnanja)**
- **naloge posameznih udeležencev učno-vzgojnega procesa na področju zagotavljanja šolskega reda**

9. SPREMLJANJE URESNIČEVANJA VZGOJNEGA NAČRTA

Za uresničevanje vzgojnega načrta je odgovorna ravnateljica šole, ki tudi določi načine in metode spremljanja. Pri tem sodelujejo strokovni delavci šole, učenci in starši.

Strokovni delavci: V okviru strokovnih aktivov, na pedagoških konferencah in drugih sestankih poročajo o uspešnosti dela, predlagajo morebitne spremembe in dopolnitve.

Učenci: Na razrednih urah učenci v skladu z vzgojnim načrtom šole oblikujejo razredna pravila in dogovore. Predstavniki učencev oddelčne skupnosti o dogajanju v razredu poročajo na sestankih šolske skupnosti ter sošolcem posredujejo sprejete sklepe teh sestankov. Predstavniki učencev sodelujejo tudi na sestankih, ki potekajo v okviru projektov šole.

Starši: Na roditeljskih sestankih, drugih oblikah srečanj in na svetu staršev dajejo pobude in predloge za izboljšanje vzgojnega delovanja.

10. SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

V skladu s 3. odstavkom 60. d člena Zakona o osnovni šoli sprejme Vzgojni načrt Svet zavoda na predlog ravnateljja. Vzgojni načrt vstopi v veljavo, ko ga sprejme Svet zavoda. Vzgojni načrt Osnovne šole Vitanje je Svet šole sprejel dne 25. 9. 2019.

1. Posodobljen vzgojni načrt Osnovne šole Vitanje je Svet zavoda potrdil dne 28. 9. 2021.
2. Posodobljen vzgojni načrt Osnovne šole Vitanje je Svet zavoda potrdil dne 27. 9. 2023.

Predsednica Sveta šole:

Ksenija Potočnik

Ravnateljica:

mag. Tilka Jakob

Vitanje, dne 27. 9. 2023